

Lett egy hely

Keseregtünk, amikor a kávéházak bezártak, szomorúak voltunk, amikor már a presszó is, azt gondoltuk, nem lesz itt többé hely. Ahol úgy össze lehet jönni. Találkozni, csak azért, mert vagyunk. Nem is a művészek, hanem az afféle egyívásúak. Nem is nagyon érteni, hogyan lehet az, hogy van kultúra egy országban, egy városban, és az annak dacára van, hogy a hordozói szinte soha nem látják egymást. Illetve látják, csak hát ugye... beszélgetni kell. Sose volt úgy, hogy né lett volna miről. De sose volt még olyan polgári kultúra, amelyik ne a pénzre épült volna egyfelől és laza csoportosításokra másfelől.

Aki látóipari egységet akar létrehozni, az tulajdonképpen mindig arról álmodik, hogy na, majd előadás után a művészek, meg a másik művészek munka után vagy éjszakai munka előtt, meg az építőművészek, meg a pénzművészek, meg az életművészek... Mintha a művész arról ismerszene, hogy egyfelé szeret menni... És csak egy hely kell, ahol csődülni lehet. Ahova nem kell öltönyt öltetni, de nem is vágják arcon az embert letört söröspalackkal. Ahol nem kell szorongani attól, hogy a másik bélszint rendelt, nekem meg csak paprikás krumplira jut. Olyasmi, mint a Fészek, de inkább olyan Polgári Fészek. Olyan, amelyik nem vagy kocsmá vagy szentély...

Titokzatos dolog, hogy az ilyen hely miképpen alakulhat ki. Nyilván valami személyiség kell. Egy *Jordán Tamás*.

Mert az talán mégsem elég, ha a város ad egy épületet, ha odaadja a volt tanács volt kultúrtermet, amit azelőtt csak a tanács dolgozók látogathattak. Az se elég, ha pénzt adnak a fönntartására. Mi az a hatmillió egy évre, személyzetre, villanyra, vízre? Jó, jön még hozzá tízmillió mindenféle produkciókra. Semmi ahhoz képest, hogy negyvenet költenek, milliót. A többit tehát össze kell szedni. Hol van már az a régi jó finanszírozás, miszerint beteszem, kinevezem, ellátom, mert ő nekem ügyes, kedves. Hanem most az van, hogy megadom azt a sanszot. Az meg sánc. Ha elakad rajta a személyiség meg a csapata, akkor le se kell váltani, mert elmegy magától.

Az az egyéniség, aki most titokzatos módon bánik a pénzzel. Mindet, amit támogatás-képpen kapog, egy szinten adára költi. *Drága szerelmek*. De jók a gyerekek. Két előadáson

bizonyítottak. Meg a nagyokéban is ott vannak már, főszerepekben. Néha az az ember érzése, hogy a legjobbak a városban.

Hál istennek fizetnek a nézők. De nem eleget. A többit a szponzorok. Az egyéniség másképp. Kéreg. Nehogy egyszer belefáradjon. Sok: előadások, tanítás, rendezés, házigazgatás mellett. Pláne, ha ő akar maradni a lélek. Ha más rendez, akkor is oda kell nézni. Gazdaszemmé. És mondani négy mondatot, ötöt.

Mert valamit tud ez a két éve még országos hírű vidéki színházi. Valahogy mindig eltalálja, melyik az az öt mondat. Vagy hogy miben van a dráma. Pedig ha látja az ember, vagy hallja, de mesélik is, akikhez közelebb van: nem is politizálgat. Csak hümmög. Aztán egyszer csak mégis eszébe jut, hogy el kellene játszani a Hankiss-jegyzőkönyvet... Csak úgy, egymásnak. Akik látják az egyetlen előadást, azt mondják, az év kabaréja volt. Alighanem legenda lesz belőle.

Vannak kevésbé sikeres darabok is. Mondhatni a színház nem nagyon megy. Kicsit félházas. Kivéve ha Holló van, Ésest, valami Soros. Talán nem kellene annyi kallódó értéket befogadni. Az egyéniség tán egy kissé jószívű. Persze bukni is lehet elegánsan. Sőt legendásan. Egyszer odáig jutottak, hogy annyira röstelkedtek a darabon, hogy visszafizették a jegyek árát.

Ez nagy szó ám. Olyan ember mesélte, aki megtudván, hogy a sok tiszteletjegy romlásba dönti a színházat, rávette magát és a barátait, hogy most már aztán sikket csinálnak: ezentúl a tiszteletjegyesek is fizetnek. Mindjárt aznap visszakapták.

Az egyéniségnek persze vigyáznia kell a legendákkal.

Már van olyan bank, amelyik visszalépett a támogatástól, mert hogy a Merlin a kartafészke.

Ez abból lett, hogy egy bizonyos **Eörsi** nevű író meg egy másik író, meg még páran találkoztak valahol a belvárosban, hogy valamit kéne csinálni. Mert itt az ideje. De hol üljenek le megbeszélni, mi legyen. Hát itt a Merlin. Beültek. Kitalálták, hogy mit kellene. Így lett a kartafészke.

Jordán Tamás menedzszerepben

De sajnos **Eörsi** sokat beszél. Olyanokat, hogy ültünk a Merlinben és... Az ilyen beszéd ma milliókba kerül.

Pedig csak egy hely. Igaz, olyan, amelyikbe az ilyenféle írók bemennek, másfélék meg nem mennek be. Nem csinálnak Magyar Út körözünyt. Pedig nyitva az ajtó.

Az egyéniség, aki nélkül ez nem lehetne, kopottan ragyog az egész közepén. Összeimprovizált valamit, ami olyan, mint jómaga: puha, csöndes, de kikerülhetetlen.

És így lett egy hely. Talán meg is marad, talán lesz annyira kikerülhetetlen, hogy majd egyszer valami új garni, új kurzus nem fogja kiebrudalni, mondjuk vélt bosszút állván a mostani polgármesterek viselt dolgain. És marad egy hely ebben a szánalmas városban.

Andrasew Iván